

RECENZIJE.

S. Zimmermann, Die Begründung der Wahrheitserkenntnis. (Bulletin international de l'Académie yougoslave des sciences et des beaux-arts de Zagreb). Zagreb, 1940. Tisak tiskare Narodnih Novina, 8°, str. 52.

Malena knjižica, ali zlata vrijedna. Tko god se bavio filozofskim pitanjima o našoj spoznaji i pitanjem, da li je istina pristupačna našem umu i da li možemo biti doista sigurni o njezinoj objektivnosti, taj znade na kolike teoretske poteškoće nailazi kod toga naš um. Dr. Zimmermann iznosi postepeno u dijalogu između skeptika i filozofskog kritičkog dogmatičara poteškoće, koje muče skeptika i toga skeptika dovodi do priznanja, da apsolutna skepsa sadržaje protuslovlje, a za tim ga redom dovodi do uviđanja, da čovjek može postići potpunu očevidnost o objektivnoj spoznaji istine. Sve to se zbiva dubokom analizom spoznajnog čina, kojim dolazimo do nekoga objekta, koji je neovisan o našem činu suđenja — a taj je objekat, bez obzira na transcendentnost predmeta izvan nas, sam naš »ja«, koji nam je sa svijesnim djelovanjem dat. Sve to se odigrava pod prvom točkom: Dialog zwischen dem Skeptiker und Dogmatiker. U točki: Einsicht und Sachverhalt, tumači pobliže, kako nam se očituje stvarnost, koja je neovisna od naših subjektivnih doživljaja i napokon pod naslovom: Die Wahrheitsbefähigung izlaže, kako je naš razum sposoban za spoznaju istine i kako se podudara s objektom spoznaje. Dakako, da ovdje ne možemo ulaziti u detaljniji prikaz svega toga. Nu tko god se već bavio tim teškim problemima, morat će, pročitavši ovu raspravu poznatog našeg stručnjaka, priznati, da Dr. Zimmermann zaista ne zaobilazi poteškoća u filozofskim problemima, nego nastoji da ih prozre do dna i da ih ruši u njihovim temeljima, a onda jakim konstruktivnim radom utire put k spoznaji istine. Kako je rasprava pisana njemačkim jezikom, uvjereni smo, da će naći jakoga odjeka i zasluženu pažnju i u stranom svijetu.

P. dr. T. Harapin.

Snoj dr. Andrej, Uvod v Sveto Pismo Nove Zaveze. Ljubljana 1940, 8°, str. 188.

Prije nekoliko mjeseci dao nam je ugledni pisac, profesor Novoga Zavjeta na Bogoslovskom fakultetu sveučilišta u Ljubljani, u našoj domaćoj teološkoj literaturi već dugo vremena poželjni priručnik introdukcije u Novi Zavjet, koji je osobito bio potreban našim studentima teologije. Na prvi nam pogled upada u oči, da priručnik razmjerno kratak opsegom, ali vrlo pregledan sadržajem, a kritičkom obradbom i poznavanjem savremene stručne literature sasvim na naučnoj visini. U rasporedu građe drži se uobičajenog redosljeda.

Nakon kratkog uvoda o pojmu i opsegu novozavjetnih knjiga Sv. Pisma podaje u najglavnijim crtama povjesni pregled ove discipline, zatim pregled najnovije katoličke i protestantske literature, a od pravoslavnih napose napominje priručnike introdukcije NZ, što su ih napisali: V. G. Roždestvenskij (S. Peterburg 1878), D. Stefanović (Sr. Karlovci 1913), i V. Janić (Beograd 1924). Po tom slijedi I. dio: Opći uvod u NZ, gdje se izlaže povijest kanona i teksta NZ, a napose je za naše prilike važno u povijesti prijevoda opširno poglavlje o starom crkvenoslovenskom prijevodu i najznatnijim starim rukopisima toga prijevoda, koji sižu do druge polovice 10. vij. Budući da se učeni pisac napose bavio ovim pitanjem i o njem objelodanio posebnu svoju studiju, to je ovdje ukratko skupio sve kritične rezultate o tom pitanju. Svakako je važna činjenica, da su kod slavenskog prijevoda imali najjači udio sv. braća Ćiril i Metodije, iako se ne može s potpunom sigurnošću utvrditi, da su oni dali Slavenima prijevod cijeloga Sv. Pisma. Druga je važna činjenica, ukoliko su izvjesni dijelovi sigurno prevedeni od sv. braće, utvrđeno je, da je njihov prijevod bio vrlo kritičan i jezički dotjeran, te odaje da su sv. braća bila vrsni poznavaoци izvornih jezika Sv. Pisma, a jednako verzirani i u egzegezi i teologiji. Premda još nije potpuno objašnjeno pitanje, koje su se recenzije teksta Sv. Pisma držali u prevođenju sv. braća, ipak je do sada utvrđeno, da se nisu na laku ruku priklanjali carigradskoj recenziji, koja im je bila najpristupačnija, nego su u velikoj mjeri uvažavali također palestinsku i aleksandrijsku recenziju.

U posebnom uvodu u pojedine knjige NZ utvrđuje autenciju pisaca, daje pregled sadržaja, govori o svrsi i o filološkim osebinaма pojedinih knjiga, upućujući naposljetku na najglavniju egzegetsku i specijalnu literaturu. Kod sinoptičkog pitanja izlaže najglavnije smjerove pokušaja, kako da se to pitanje riješi, ali još do danas nije potpuno riješeno, premda je mnogo svijetla u nj unio zaslužni stručnjak rimski biblicista P. Vanutelli. Kod Ivanova evanđelja zaustavlja se opširnijom bilješkom na pitanje autencije ulomaka Iv. 5, 3 b. 4 i 7, 53—8, 11; zatim kod autencije 21. glave, priklanjajući se opravdano razlozima za njihovu autenciju (str. 99—101).

U smjerovima tumačenja Apokalipse naglašuje, da se ne može usvojiti nijedno jednostrano ekskluzivno tumačenje nego nam kod tumačenja mora biti putokazom osnovna misao te knjige: da se u njoj u alegorijskim slikama proročki ocrtaва borba između dobra i zla diljem čitave povijesti Crkve Kristove.

Vrlo dobro pristaje na svršetku knjige kratki geografski pregled Palestine, kao i hronološki pregled najznatnijih događaja i tekstovi najvažnijih dokumenata za autenciju kanona NZ, n. pr. tekst Papira P^{3a} Muratorijeva fragmenta i faksimili: papirov fragment P^{3a}, zatim iz vatikanskog (B) i Bezina te glagolskog Asemanovog kodeksa.

Priručnik je pisan jasnim i laganim stilom i vrlo pregledno, oprema ukusna. Djelo preporučujemo naročito studentima teologije i svećenicima, a moći će ga s velikom korišću upotrebljavati i inteligentni lajci.

Dr. J. Oberški.